

bylo či jaká část), je tu vadnost a neúplnost řízení a bylo tak uznati, jak se stalo.

Čís. 4786.

Za výtržnost vojska mimo službu stát v zásadě neručí. Na Slovensku by ručil, kdyby případ stal se v dobách normálních a bylo prokázáno zanedbání povinného dozoru se strany důstojnictva.

(Rozh. ze dne 6. března 1925, Rv I 1745/24.)

Žalobce, bydlící v P. na Slovensku, domáhal se na Československém eráru náhrady škody, již dle tvrzení žaloby utrpěl tím, že vojíni, kteří byli v P. posádkou, vnikli prý asi 15. listopadu — roku žalobce neudal — do jeho domu a náradí a nábytek, tam se nacházející, částečně mezi lid rozdělili a částečně odnesli, kterýžto bezprávný čin byl prý umožněn tím, že důstojníci opomenuli povinný dozor. Oproti tomu tvrdil žalovaný, že vyplenění bylo skutkem sročeného lidu. **Procesní soud** první stolice (zemský soud v Praze) žalobu zamítl, **odvolací soud** napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Za výtržnost vojska mimo službu stát ovšem neručí, jsa práv leda za nezákonný výkon moci veřejné (§ 92 úst. list.), pod který pojem ovšem spadalo by zanedbání povinného dozoru, dopuštění nekázně se strany příslušného důstojnictva. Podle slovenské soudní praxe, která tu zastupuje zákon a která podrobně vyličená byla ve zdejším rozhodnutí ze dne 11. prosince 1923 Rv I 1056/23, uveřejněném ve sb. n. s. civ. čís. 3279, ručí stát za škodu způsobenou jeho orgány u výkonu služby jen pod tou podmínkou, že ji lze orgánu tomu přičítati k zavinění a že případ jest případem dob normálních, t. j. nemá příčinu svou v poměrech mimořádných, nanejvýš v událostech válečných nebo vnitřních nepokojích. Zanedbání povinného dozoru se strany důstojnictva bylo by ovšem takovým zaviněním státních orgánů veřejných, ale, ač to tvrzeno bylo, nebylo probráno po skutkové stránce, v čem by se toto zanedbání bylo jevilo. Jest to tedy třeba na přetřes vzíti a důkazy o rozhodných skutečnostech, stranami při projednání této otázky nabídnuté, provést a příslušná zjištění učiniti. Totéž platí o druhé podmínce. Jest třeba zjistiti, zda v době výtržností byly poměry abnormální a v čem záležely, jakož i, zda výtržnost měla právě v nich svůj původ. Třeba že totiž případ nějaký stal se za poměrů mimořádných, může přece býti případem dob normálních, jak dokazuje několik posledních případů soudní praxe ve shora citovaném rozhodnutí zdejším vyličené, které se sběhly sice již za dob světové války, avšak neměly v nich svůj původ a příčinu, nýbrž s poměry jí vyvolanými nesouvisející. Nebudou-li pod-

mínky tyto zjištěny, není stát za škodu práv a dlužno žalobce již hned tuto poukázati na zákon ze dne 18. března 1920, čís. 187 sb. z. a n. (§ 1 a 7), jenž dopouští, by příslušné ministerstvo povolilo příspěvek na škodu výtržnostmi způsobenou dobrovolně, aniž by stát za ni byl práv.

Čís. 4787.

Pohledávky za dodané zboží anebo práce provedené před 28. říjnem 1918 na základě smluv sjednaných s bývalou vládou rakouskou bývalému rakouskému eráru a uplatněné proti československému eráru jako nabyvateli statků a majetku rakouské vlády podle čl. 208 mírové smlouvy St. Germainské, po případě jako nabyvateli všech statků a všeho majetku uvedeného v §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n. spadají pod zákon z 23. července 1919, čís. 440 sb. z. a n. a jest vzhledem k nim postupovati podle §u 2 tohoto zákona, pokud nejde o případ §u 8 odst. 2 zákona z 9. října 1924, čís. 236 sb. z. a n.

(Plenární rozhodnutí ze dne 10. března 1925, čís. pres. 944/24.)

Ministerstvo spravedlnosti zažádalo dopisem z 8. srpna 1924 čís. 22.827/24 vzhledem k rozporu mezi nálezy nejvyššího soudu Rv II 512/22 a Rv I 1506/23, by nejvyšší soud plenárním usnesením vyslovil se o tom, zda pohledávky za dodané zboží nebo provedené práce, pokud tyto práce byly provedeny anebo zboží bylo dodáno ještě býv. rakouskému eráru, spadají pod zákon čís. 440/19 sb. z. a n., a zda čl. 205, případně jiné ustanovení mírové smlouvy St. Germainské ukládají československému státu povinnost splnění podobné závazky.

Plenární senát uvažoval nejprve o první otázce, přihlížející k zákonu č. 440/19, a vyslovil se n á s l e d o v n ě:

V první řadě jest přihlédnouti k zákonu z 9. října 1924 č. 236 sb. z. a n., podle jehož §u 1 zmocňuje se vláda, by převzala pohledávky vzniklé vůči bývalému eráru rakouskému, uherskému a společnému z dodávek provedených za války, t. j. od 28. července 1914 do 28. října 1918, a by poskytla za ně úplatu. § 8 tohoto zákona stanoví dále, že právní poměry mezi věřitelem a státem vznikající podle tohoto zákona nejsou občanskými právními věcmi a jsou tudíž spory mezi státem a věřiteli z převzetí pohledávek provedeného podle tohoto zákona vyloučeny z pořadu práva. Zákon ten je potvrzením správnosti náhledu, že pohledávky uvedené v dopise ministerstva spravedlnosti spadají pod zákon z 23. července 1919, čís. 440 sb. z. a n., nařizující, by nebylo v soudním řízení pro pohledávky vytčené v §u 1 pokračováno až do uplynutí čekací lhůty, anebo nové soudní řízení zahájeno. Zákon čís. 236/24 nezmiňuje se sice o tomto zákonu, ale přes to není pochybnosti, že pohledávky vytčené v §u 1 zákona čís. 236/24 zahrnuty jsou v pohledávkách vytčených v §u 1 zákona čís. 440/19, ohledně jichž nařízeno bylo příročí, a že nebude zajisté provedeno řízení sporné ohledně těchto pohledávek, použije-li věřitel výhody poskytnuté mu zákonem čís. 236/24, v kterémž případě je pořad práva výslovně vyloučen (§ 8